

*Konstnärsnämnden
The Swedish Arts
Grants Committee*

Maria skolgata 83
SE-118 53 Stockholm
Tel +46 (0)8 506 550 00
info@konstnarsnamnden.se
www.konstnarsnamnden.se

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 2012-05-15
KN 2012/3148
Ku2012/734/MFI

YTTRANDE

Europeiska kommissionens utkast till meddelande om statligt stöd till filmer och andra audiovisuella verk

Konstnärsnämnden har till uppgift att besluta om statliga bidrag och ersättningar till enskilda konstnärer inom konstområdena bild, form, musik, teater, dans och film. Myndigheten ska hålla sig underrättad om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden samt löpande bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet. Myndigheten ska i sin verksamhet integrera ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

Konstnärsnämnden har fått möjlighet att lämna synpunkter på Europeiska kommissionens utkast till meddelande om statligt stöd till filmer och andra audiovisuella verk.

Bakgrund

Europeiska kommissionen antog 2001 ett meddelande där kriterier för bedömning av statligt stöd till filmer och audiovisuella produktioner fastställdes. Kriteriernas giltighet förlängdes 2004, 2007 och 2009. Sommaren 2011 tog kommissionen fram ett diskussionsunderlag för att se över meddelandet och Konstnärsnämnden lämnade synpunkter på detta till Kulturdepartementet (KN 2011/265). Konstnärsnämnden konstaterade då i sitt remissvar att det finns behov av statligt stöd till film och att film är en del av konst- och kulturpolitiken. Nämnden påtalade att internet är ett utmärkt visningsfönster och att möjligheterna att sprida filmer så borde underlättas. Vidare poängterades att kategorin ”smala filmer” även fortsättningsvis borde undantas från principer om stödnivå.

Sammanfattning av Europeiska kommissionens förslag

"Syftet med att stödja produktionen av europeiska audiovisuella verk och se till att det finns nödvändig infrastruktur för att producera och visa dem är att forma europeiska kulturella identiteter och slå ett slag för den kulturella mångfalden. Därför är syftet med stödet att främja kultur."

Meddelandet har skapats för att det ska råda större enhetlighet vid medlemsstaternas bedömning av filmstödet. Film kan innebära höga produktionskostnader och –intäkter, varför länder inte bara samproducerar utan även konkurrerar om att få filmproduktioner knutna till landet. Ett syfte med meddelandet är att kontrollera konkurrensen mellan medlemsstaterna om att använda statligt stöd för att locka till sig inkommande investeringar från viktiga produktioner. Kommissionen vill utarbeta olika standarder för europeiska filmer och andra filmer med anledning av detta. Om en stödordning står öppen för filmer och tv-produktioner som inte motsvarar definitionen av ett europeiskt verk bör den högsta tillåtna stödnivån sänkas för filmer med större budget, utifrån en regressiv skala. Stödnivån på ett europeiskt verk måste begränsas till 50 % av produktionsbudgeten, i syfte att stimulera normala kommersiella initiativ. Smala audiovisuella verk är undantagna från dessa begränsningar.

Vidare finns olikheter mellan länderna vilka audiovisuella verk som räknas till stödområdet. I det nya meddelandet slås fast att spel än så länge inte räknas dit eftersom de inte alltid kan klassificeras som audiovisuella verk eller kulturprodukter samt att det saknas "en kritisk massa" för beslut.

Territoriella utgiftsåtaganden innebär att filmproducenter åläggs att använda en viss del av filmproduktionsbudgeten inom ett visst geografiskt område. I 2001 års filmmeddelande gavs medlemsstaterna möjlighet att bestämma att upp till 80 % av hela budgeten för en viss film måste användas inom deras territorium. I det nya förslaget får medlemsstaterna kräva att upp till 100 % av det stöd som ges för produktion används i den stat som ger stödet.

För att öka spridningen och utbudet av europeiska filmer rekommenderas att medlemsstaterna inte inför onödiga begränsningar av distributionen och marknadsföringen av ett audiovisuellt verk som ett villkor för stöd. Medlemsstaterna rekommenderas att främja den gränsöverskridande tillgången till europeiska filmer. Kommissionen kommer att undersöka om den rättsliga ramen, med hänsyn tagen till en högre skyddsnivå för rättighetshavare, bör ändras för att främja distributionen av verken över nätet.

Konstnärsnämndens synpunkter

De synpunkter som Konstnärsnämnden framförde i sitt remissvar 2011-08-29 är också i huvudsak beaktade i Europeiska kommissionens utkast till meddelande. Nämnden anser dock att film är en konstart bland andra konstarter och bör jämföras med dessa och inte hanteras separat. Film används mycket i tvärkonstproduktioner och ingår som en del av verk inom bildkonst, dans, teater och musik. Europeiska kommissionens meddelande handlar inte om filmen ur detta perspektiv. Enligt kommissionen omfattar förslagen om stöd såväl produktion som distribution av europeisk film och syftet är att stärka den europeiska kulturella mångfalden. Den s k "smala" filmen och andra audiovisuella verk, som Konstnärsnämnden stödjer, undantas även fortsättningsvis från principer om stödnivå. Den förändring i bestämmelserna om territoriella stödnivåer får anses vara rimlig. Europeiska kommissionen rekommenderar medlemsstaterna att inte i onödan begränsa distributionen via internet, men kommissionen ska också gå vidare och undersöka den rättsliga ramen för rättighetsinnehavare, vilket av Konstnärsnämnden också tolkas som att upphovspersonernas rättigheter uppmärksammas. Internet och internationella festivaler är av stor betydelse för de filmkonstnärer som söker stöd på Konstnärsnämnden. Kommissionen skriver att medlemsstaterna rekommenderas att främja den gränsöverskridande tillgången till europeisk film. Konstnärsnämnden vill gärna lägga till att staterna också bör underlätta det internationella/europeiska konstnärliga utbytet. Av de 740 filmansökningar som inkom till Konstnärsnämnden 2011 avsåg 33 % stöd till resor och internationellt utbyte. Antalet beviljade ansökningar om internationellt utbyte/resor inom filmområdet har ökat från 64 till 82 under de senaste två åren, vilket visar på ett ökat behov.

Meddelandet tar inte heller upp frågan om jämställdhet, och med tanke på regeringens särskilda satsningar inom området vore fastställandet av meddelandet ett lämpligt tillfälle att uppmärksamma frågan.

Avslutning

Beslut i detta ärende har fattats av ordförande Ingrid Elam den 15 maj 2012 på delegation av Konstnärsnämndens styrelse. Föredragande tjänsteman har varit kanslichef Ann Larsson. I beredningen har även utredare Bitte Jarl deltagit.

Ingrid Elam
Ordförande

Ann Larsson
Kanslichef